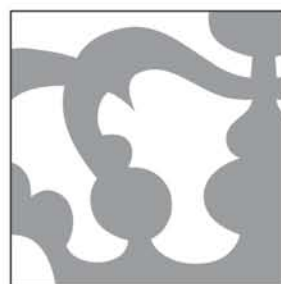

VIDENS- OG
FORSKNINGS-
CENTER FOR
ALTERNATIV
BEHANDLING

Årsberetning
2009

INDHOLD

Forord	2
1. Præsentation af ViFAB	3
2. ViFABs aktiviteter i 2009	4
2.1 Formidling	4
2.1.1 Information målrettet kronisk og langvarigt syge	4
2.1.2 Information om forskningsresultater	5
2.1.3 Brugere kommenterer	7
2.1.4 Nyheder fra ViFAB skaber debat i medierne	8
2.1.5 ViFAB hjælper patienter med at finde rundt i behandlingstilbud	8
2.1.6 Mød en forsker	9
2.1.7 ViFABs hjemmeside er blandt de bedste	9
2.2 Forskning	10
2.2.1 Nye forskningsprojekter sat i gang	10
2.2.2 Forskning i alternativ behandling vinder fodfæste på universiteterne	11
2.2.3 Alternative behandlere og forskning	11
3. ViFABs bestyrelse	13
4. ViFABs resultatkrav	14
5. ViFABs økonomi	15
5.1 ViFABs driftsbevilling (FL § 16.33.02)	15
5.2 ViFABs forskningsbevilling (FL § 16.33.03)	17
Bilag	18
1. Bestyrelse	18
2. Medarbejdere	19

Forord

Videns- og Forskningscenter for Alternativ Behandling blev oprettet i 2000 og nærmer sig dermed sit 10 års jubilæum.

Den stadig stigende brug af alternativ behandling viser, at der er god grund til, at ViFAB er sat i verden. 45 % af befolkningen har brugt alternativ behandling og 15 % bruger naturlægemidler.

Bestyrelsen har benyttet 2009 til at gøre status over ViFABs hidtidige virke og konkluderer, at centeret har opnået særligt positive resultater på følgende områder:

- Centerets hjemmeside www.vifab.dk er en troværdig kilde til information om alternativ behandling for borgere og sundhedsfagligt personale. Og der er god grund til at fremhæve hjemmesiden, som i en årrække har fået topplaceringer i sammenligninger med andre offentlige hjemmesider.
- En væsentlig årsag til, at forskning i alternativ behandling er ved at vinde fodfæste på universiteterne er ViFABs støtte til etablering af to større tværgående forskergrupper i universitetsregi.
- ViFAB har støttet i alt 71 forskningsprojekter, som blandt andet har bidraget til, at vi har fået mere viden om, hvilke alternative behandlinger der virker, og hvilke der ikke virker.
- ViFAB har skabt et tillidsforhold til såvel det alternative behandlermiljø som den etablerede sundhedssektor.

På trods af, at ViFAB har nået gode resultater, og at der i stigende grad er brug for ViFAB, er centeret efter snart 10 års virke præget af en stadig dårligere økonomi. Centeret er en lille institution med begrænsede ressourcer, som i de seneste år er blevet yderligere reduceret. Bestyrelsen ser derfor med tiltagende bekymring på den økonomiske udvikling for ViFAB.

Jens Christian Djurhuus
Formand

Helle L. Lønroth
Centerchef

1. Præsentation af ViFAB

Videns- og Forskningscenter for Alternativ Behandling (ViFAB) er en selvejende institution under Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

ViFAB ledes af en bestyrelse på 11 medlemmer, der repræsenterer både alternative behandlerorganisationer og det etablerede sundhedssystem. Bestyrelsen har det overordnede ansvar for centerets virksomhed.

Den daglige ledelse varetages af centerchefen med ansvar over for bestyrelsen.

ViFAB har til formål at øge viden om og kendskabet til forskellige former for alternativ behandling og deres virkning, at fremme og udvikle forskning på området samt fremme dialog mellem sundhedsfagligt personale, alternative behandlere og brugere.

Centerets opgaver er:

- At indsamle, bearbejde, udvikle og formidle viden om alternativ behandling og naturmedicin.
- At initiere forskning inden for alternativ behandling og naturmedicin, enten i centerets regi eller ved at tilskynde til og medvirke ved igangsætning af forskning i andre forskningsmiljøer, herunder samarbejde med eksisterende forskningsmiljøer.
- At fremme dialog mellem autoriseret sundhedsfagligt personale, alternative behandlere og brugere.
- At øge kendskab til det behandlingsfilosofiske grundlag bag alternativ behandling og naturmedicin.

2. ViFABs aktiviteter i 2009

I dette afsnit præsenteres ViFABs aktiviteter fordelt på de aktiviteter, der retter sig mod henholdsvis formidling og forskning.

2.1 Formidling

ViFAB formidler hovedsagelig information gennem centerets hjemmeside, fordi det er den mest effektive måde at nå ud til de mange brugere. Udvikling og opdatering af hjemmesiden er derfor en af centerets vigtigste opgaver.

I 2009 har ViFAB haft fokus på at udbygge hjemmesiden med information om alternativ behandling målrettet kronisk og langvarigt syge.

ViFAB har desuden haft fokus på at levere aktuel information direkte til brugerne i form af elektroniske nyhedsbreve. Centeret har i løbet af året udsendt to elektroniske nyhedsbreve der hver indeholder fem til seks artikler om forskningsresultater, aktiviteter i ViFAB og andre emner om alternativ behandling og naturmedicin. Herudover har ViFAB i løbet af året udsendt en række andre nyhedsartikler.

For at nå ud til de brugere, som endnu ikke har fundet vej til ViFABs hjemmeside, udarbejdede ViFAB i efteråret en informationspjece om, hvilke oplysninger, man kan finde på hjemmesiden. Pjecen er målrettet patienter og blev i december trykt og sendt til alle landets hospitaler og kommuner.

2.1.1 Information målrettet kronisk og langvarigt syge

I 2009 har ViFAB samlet og offentliggjort information om alternativ behandling målrettet diabetespatienter.

Centeret har valgt dette indsatsområde, fordi mange kronisk og langvarigt syge bruger alternativ behandling. ViFAB arbejder derfor på at udbygge hjemmesiden med information om alternativ behandling i forhold til de mest udbredte kroniske og langvarige sygdomme i Danmark, de såkaldte folkesygdomme¹.

---

¹ De store folkesygdomme er ifølge regeringens sundhedsprogram "Sund hele livet" type 2-diabetes, kræft, hjertekar-sygdomme, knogleskørhed, muskel- og skelet-

Der er tidligere offentliggjort information målrettet patienter med kræft og hjertekarsygdom, og i 2009 blev hjemmesiden udbygget med et menupunkt med information til diabetespatienter. Hjemmesiden skal løbende udbygges med information til flere patientgrupper.

Menupunkterne er blandt andet udviklet ved at indsamle ideer og ønsker blandt brugere, relevante fagpersoner og patientrådgivninger.

På www.vifab.dk kan hjertekarpatienter blandt andet få information om:

- Usikre kombinationer af medicin
- Hvad forskningen konkluderer om effekten af alternativ behandling i forhold til hjertekarsygdom
- Hjerteforeningens holdning til alternativ behandling
- Hjertekarpatienters brug af alternativ behandling

2.1.2 Information om forskningsresultater

ViFABs hjemmeside er den eneste danske hjemmeside, hvor brugerne i en lettilgængelig og overskuelig form kan få information om, hvad forskningen viser om alternativ behandling. Informationen bygger på anerkendte videnskabelige oversigtsartikler² om forskning i effekt af alternativ behandling og naturmedicin. ViFAB bearbejder og videreformidler oversigterne på hjemmesiden, så brugere og sundhedsfagligt personale hurtigt kan få et overblik over, om der er videnskabelig dokumentation for, om behandlingerne virker.

---

sygdomme, overfølsomhedssygdomme, psykiske lidelser og kronisk obstruktiv lungesygdom.

² De såkaldte "Cochrane-reviews" fra den internationalt anerkendte forskningsdatabase Cochrane

Eksempler fra *www.vifab.dk* hvor forskningen viser mulig positiv effekt:

- Akupunktur mod kroniske nakkesmerter
- Akupunktur mod migræne
- Artiskokblad-ekstrakt mod forhøjet kolesterol
- Avokado/sojaunsaponifiables (ASU) mod smerte og for bedre funktionsevne ved slidgigt
- Fiskeolie til reducere af triglycerid- og VLDL kolesterolniveau hos patienter med diabetes 2
- Tryk på akupunkt P6 mod kvalme og opkastning efter operation
- Zoneterapi mod hævede ben under graviditet

Eksempler fra *www.vifab.dk* hvor forskningen konkluderer, at der ingen effekt er:

- C-vitamin til forebyggelse og behandling af forkølelse
- Kalk til øgning af knoglemineraltæthed hos raske børn
- Antioxidanter til forebyggelse af kræft i mavearmregionen

ViFAB opdaterer oversigten over forskningsresultaterne fire gange årligt. Brugere skal dog være opmærksomme på, at der stadig er mange behandlinger, der ikke findes resultater for, fordi der mangler forskning. Men der kommer hvert år nye til, og i 2009 er der nu i alt 446 resultater.

ViFAB vil naturligvis gerne synliggøre de resultater, der kommer ud af de forskningsprojekter, som centeret støtter. Samtidig oplever ViFAB en stadig stigende interesse for forskning i alternativ behandling fra både brugere, sundhedsfagligt personale og journalister. Centeret har derfor arbejdet med at udbygge hjemmesidens information om de forskningsprojekter, som ViFAB har støttet. Menupunktet "Støttede projekter" blev i 2009 revideret, så der nu er en beskrivelse af, hvad de enkelte projekter undersøger og hvilke resultater, forskerne når frem til.

Eksempel fra www.vifab.dk på et ViFAB-støttet projekt afsluttet i 2009:

Te af planteekstrakt til behandling af diabetes

Formålet med projektet var at undersøge effekten af en te til behandling af type 2-diabetes. Teen bestod af planteekstrakt fra Rauwolfia vomitoria-blade og Citrus aurantium-frugter. Den anvendes i traditionel nigeriansk folkemedicin. 23 personer med type 2-diabetes deltog i undersøgelsen. Heraf fik 12 personer den nigerianske te, og 11 fik placebo-te (kontrolgruppe). Patienterne skulle holde en diæt og drikke teen eller placebo-teen i en periode på fire måneder. Forskerne undersøgte herefter, hvilken virkning teen havde på patienternes sygdomsforløb.

Resultater

Forskerne konkluderer i projektets slutrapport blandt andet, at fire ud af syv af patienterne, der drak teen og samtidig overholdt deres diæt, fik reduceret deres langtidsblodsukker til samme niveau, som hos raske personer. Der var ingen tilsvarende ændring at spore hos kontrolgruppen, der fik placebo-te og overholdt deres diæt. De personer i begge grupper, der allerede havde en stabil optagelse af glukose i kroppen, blev der set bort fra i resultaterne. Det efterlod syv i begge grupper.

2.1.3 Brugere kommenterer

ViFAB arbejder på at fremme dialog om alternativ behandling og naturmedicin. Som et led i dette fik hjemmesidens mange brugere i 2009 bedre muligheder for at kommunikere indbyrdes og komme med ideer til ViFAB. På hjemmesiden er der flere steder oprettet kommentarbokse, hvor brugerne kan skrive indlæg, for eksempel om deres egne erfaringer med alternativ behandling og kommentarer til indholdet på siden. Kommentarboksene er blevet godt modtaget af hjemmesidens brugere, idet mange har benyttet sig af muligheden for at deltage i debatten.

Eksempler på brugernes indlæg på www.vifab.dk :

"For øjeblikket er jeg i gang med en akupunktur behandling. Om det virker er svært at sige. Efter fire behandlinger er mit blodsukker blevet mere stabilt. Jeg håber på flere resultater."

"Som 52-årig, efter en operation, spurgte en sygeplejerske forskrækket til min alder. Hun forklarede, at det var hjertet, det ikke var så godt med. Siden da har jeg levet sundt og via kost, masse af motion og naturmedicin åbenbart også styrket mit hjerte. Et elektrokardiogram viste for en uge siden, at mit hjerte havde det strålende."

2.1.4 Nyheder fra ViFAB skaber debat i medierne

ViFAB udsendte i 2009 to elektroniske nyhedsbreve, som hver indeholder fem til seks større artikler. Via nyhedsbrevene får brugere og landsdækkende medier nyheder om alternativ behandling, naturmedicin, forskningsresultater, aktiviteter i ViFAB m.m. direkte i deres elektroniske postkasse.

Nyhederne føres ofte videre i de landsdækkende medier og sætter dermed stort fokus på debat og information om alternativ behandling.

Nyhedsbrevene genererer også meget trafik på hjemmesiden, hvilket viser, at brugerne er meget interesserede i at få information om alternativ behandling.

Udover nyhedsbrevene har ViFAB i løbet af året udsendt 14 nyhedsartikler om aktuelle emner.

2.1.5 ViFAB hjælper patienter med at finde rundt i behandlingstilbud

45 % af befolkningen har brugt alternativ behandling og 15 % bruger naturlægemidler. Det er en del af ViFABs opgave at hjælpe brugere og sundhedsfagligt personale med at få saglig information om alternativ behandling. I efteråret udarbejdede centeret derfor informationspjecen "Find rundt i de alternative behandlingstilbud". Pjecen er målrettet patienter og giver gode råd og hjælp til at finde yderligere oplysninger på ViFABs hjemmeside.

Alle landets hospitaler og kommunale sundhedscentre fik tilsendt pjecer til at uddele til patienter og afdelinger. Pjecen blev rigtig godt modtaget, og flere hospitaler ønskede flere eksemplarer tilsendt.

Eksempel fra ViFABs pjecce "Find rundt i de alternative behandlingstilbud":

Gode råd

Tal med din læge

Når du bruger naturmedicin og alternativ behandling, kan det påvirke din behandling hos lægen. Tal derfor med din læge om, hvilke risici du skal være opmærksom på.

Vælg en RAB-behandler

En RAB-behandler (registreret alternativ behandler) opfylder nogle minimumskrav til uddannelse og giver dig bedre klagemuligheder.

Brug én alternativ behandlingsform ad gangen

Når du holder dig til én behandlingsform ad gangen, er det nemmere for dig at gennemskue, hvad du eventuelt får det bedre af eller får bivirkninger af.

2.1.6 Mød en forsker

Der var stort fremmøde, da ViFAB i april måned inviterede til et offentligt arrangement om forskning i healing. Deltagerne mødte antropolog Ann Ostefeld Rosenthal, som fortalte om sit ViFAB-støttede forskningsprojekt, hvor hun har undersøgt, hvad patienter får ud af at gå til healing. Hun blev suppleret af healer Jef Martinussen, som fortalte om, hvordan han arbejder i praksis.

Arrangementet blev holdt i forbindelse med det landsdækkende "Forskningens Døgn 2009". Foredraget blev efterfølgende lagt ud som lydfil på ViFABs hjemmeside.

2.1.7 ViFABs hjemmeside er blandt de bedste

ViFAB deltog igen i 2009 i Videnskabsministeriets konkurrence Bedst på Nettet. I konkurrencen bliver hjemmesidens kvalitet vurderet og sammenholdt med andre

offentlige hjemmesider. www.vifab.dk fik en flot placering som nummer to i kategorien uddannelses- og forskningsinstitutioner.

ViFAB blev nummer ét i Bedst på Nettet konkurrencen i 2006 og har i de følgende år erobret andenpladsen. Der er derfor god grund til at være stolt over, at hjemmesiden nu i en årrække har været én af de absolut bedste offentlige hjemmesider.

2.2 Forskning

ViFAB uddelte i 2009 1,6 million kr. til forskning i alternativ behandling. Derudover har ViFAB arbejdet på at opbygge og styrke forskningsnetværk inden for det alternative behandlingsområde.

2.2.1 Nye forskningsprojekter sat i gang

I 2009 kunne ViFAB støtte forskningsprojekter med i alt 1,6 millioner kr. En million kr. stammede fra den årlige bevilling på finansloven og 0,6 million kr. fra tidligere tilbageførte beløb fra projekter, der ikke blev gennemført.

Forskningsmidlerne blev opslået i januar 2009, og der kom i alt 16 ansøgninger til et samlet beløb på 5,5 millioner kr. Uddelingspuljen på 1,6 million svarede til 29 % af de ansøgte midler. Det Strategiske Forskningsråd foretog den forskningsfaglige vurdering af ansøgningerne og vurderede fem ansøgninger støtteværdige.

Blandt de støtteværdige ansøgninger valgte bestyrelsen at støtte følgende tre projekter:

Mental træning som metode til at forebygge og lindre fødselssmerter

Anette Werner, ph.d.-studerende, jordemoder, cand. scient. san., Århus Universitetshospital Skejby, fik støtte til et projekt, som skal undersøge, om fødende kvinder ved hjælp af selvhypnose kan nedsætte behovet for brug af rygmarsbedøvelse og afkorte fødselens længde.

Behandlingsformen SindsRo's effekt på unge med skizofreni

Patrik Fauser, ph.d., healer, Healerskolen, København, fik støtte til et projekt, som skal undersøge, om behandlingsformen SindsRo har en gavnlig effekt på unge med skizofreni. SindsRo er en behandlingsform, hvor behandleren arbejder på mentalt at overføre en tilstand af dyb ro til klienten for at mindske klientens stress og angst.

Traditionel kinesisk urtemedicin til behandling af kræft

Andreas Kjær, professor, dr. med., Rigshospitalet, København, fik støtte til et projekt, som skal undersøge effekten af traditionel kinesisk urtemedicin til behandling af kræft ved hjælp af PET-scanningsteknik. Projektet undersøger to slags urtemedicin, som består af henholdsvis Panax Ginseng og ekstrakt af planten almindelig brunelle.

ViFAB har til og med 2009 støttet 71 forskningsprojekter med i alt 25 millioner kr.:

- Hvert projekt har modtaget støtte på mellem 24.250 kr. og 4,8 millioner kr. De 4,8 millioner kr. kom fra en særlig bevilling, som er væsentligt større end ViFABs almindelige bevillinger.
- Hvert projekt har ved de almindelige bevillinger gennemsnitligt fået godt 200.000 kr.

2.2.2 Forskning i alternativ behandling vinder fodfæste på universiteterne

Tre ViFAB-støttede ph.d. projekter om alternativ behandling blev afsluttet i 2009. Der har hidtil været meget få ph.d. projekter om alternativ behandling i Danmark, så de tre nye, der kom til i 2009, er et stort skridt i retningen mod at få mere forskning i alternativ behandling på de danske universiteter.

ViFAB har gennem årene arbejdet på at skabe et universitetsbaseret forskningsmiljø omkring alternativ behandling i Danmark. Det var især muligt at skabe grobund for dette, da ViFAB uddelte en ekstrabevilling til forskning på Finanslov 2004 på 10 millioner kr. Bevillingen gik til to større tværgående forskergrupper på Københavns Universitet og Syddansk Universitet, og har blandt andet resulteret i de tre afsluttede ph.d. projekter.

2.2.3 Alternative behandlere og forskning

Stadig flere forskningsprojekter foregår i et samarbejde mellem etablerede forskere og alternative behandlere, og ViFAB ønsker at fremme denne udvikling. I ViFABs Forskningsforum, som er et netværk bestående af repræsentanter fra de alternative behandlerorganisationer, har der i 2009 været særligt fokus på tværfagligt forskningssamarbejde.

I 2009 mødte deltagere i Forskningsforum blandt andet en forsker og en alternativ behandler, som arbejder sammen i det ViFAB-støttede tværvideenskabelige "Projekt Behandlerteam". Projektet undersøger alternativ behandling af sclerosepatienter og muligheden for brobygning mellem alternativ og konventionel behandling.

Forskningsforum

- Et netværk mellem ViFAB og de alternative behandlerorganisationer.
- Der deltager repræsentanter fra 21 alternative behandlerorganisationer.
- Formålet er at skabe en kontakt- og inspirationskanal mellem alternative behandlerorganisationer og ViFAB, der kan bidrage til at styrke forskningsindsatsen i de alternative behandlerorganisationer.
- Medlemmerne mødes til foredrag, debat og orientering om forskning to-tre gange årligt.

Forskningsforum holdte to møder i 2009. For at styrke de alternative behandleres kendskab til forskningsmetode fik netværksdeltagerne i forlængelse af et møde en introduktion til forskningsmetoder.

Endvidere arrangerede ViFAB i 2009 en kursusdag om spørgeskemaundersøgelser for alternative behandlere. Formålet var at øge deltagernes kompetencer i forhold til at udføre egne undersøgelser eller deltage i tværfaglige projekter.

3. ViFABs bestyrelse

2009 var det første arbejdsår for den nye bestyrelse, som ændrede sammensætning ved udgangen af 2008.³ Ændringen betød, at hver organisation nu kun er repræsenteret med én repræsentant i ViFABs bestyrelse. Denne ændring gav plads til repræsentanter for tre nye organisationer i ViFABs bestyrelse nemlig Danske Patienter, RAB-Forum og Dansk Sygeplejeråd.

Bestyrelsen holdte i løbet af året fire ordinære møder. Bestyrelsen har blandt andet beskæftiget sig med den overordnede planlægning af ViFABs aktiviteter og uddeling af forskningsmidler.

For gensidigt at orientere hinanden om opgaver i forbindelse med uddeling af forskningsmidler inviterede bestyrelsen repræsentanter fra Det Strategiske Forskningsråd til at deltage på ét af bestyrelsens møder. Her orienterede Det Strategiske Forskningsråd om den lovmæssige baggrund for rådets arbejde og opgaven med at foretage den faglige vurdering af ViFABs forskningsansøgninger.

Idet ViFAB nærmer sig sit 10 års jubilæum påbegyndte bestyrelsen i 2009 et arbejde med at gøre status på centerets hidtidige virke og fastlægge en strategi for ViFABs fremtidige arbejde.

Det overordnede tilsyn med ViFABs økonomi og aktiviteter er blandt bestyrelsens vigtigste opgaver. Denne del af bestyrelsesarbejdet har i 2009 været præget af bekymring over ViFABs begrænsede ressourcer, som i de seneste år er blevet yderligere reduceret. Således er ViFABs medarbejderressourcer blevet reduceret med godt 20 % på to år og ViFAB råder nu kun over 3,7 årsværk til at løse alle centerets opgaver.

Det meget begrænsede økonomiske råderum og ViFABs forholdsvis lille medarbejderstab på fire personer finder en enig bestyrelse er dybt bekymrende og uholdbart, idet bestyrelsen finder, at bevillingen til ViFAB nu er så lille, at bevillingen ikke længere kan dække et endog meget skrabet niveau af aktiviteter.

Det er bestyrelsens holdning, at der skal findes en løsning for dette i 2010.

---

³ Bestyrelsens sammensætning ultimo 2009 fremgår af bilag 1.

4. ViFABs resultatkrav

ViFABs resultatkontrakt er en aftale, som er indgået mellem ViFAB og Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Resultatkontrakten beskriver, hvilke mål og opgaver ViFAB særligt skal prioritere i årets løb. I tabel 2 vises resultatkravene for 2009.

Tabel 2: Resultatkrav for 2009

Opgaver	Resultatkrav	Opnåede resultater	Grad af mål-opfyldelse
Forankring og formidling af viden			
1. Udarbejdelse af tekster under menupunktet "Sundhed og Sygdom"	At udarbejde minimum seks tekster	Der er udarbejdet seks tekster	100 %
2. Opdateringer af produkt-resumeer, menupunktet "Naturmedicin"	At foretage seks opdateringer	Der er foretaget mere end seks opdateringer	100 %
3. Udsendelse af elektronisk nyhedsbrev via www.vifab.dk	At udsende minimum to nyhedsbreve	Der er udsendt to nyhedsbreve	100 %
Udvikling af ny viden			
4. Bekræftelse på modtagelse af ansøgning om forskningsmidler	At sende bekræftelse senest to uger efter ansøgningsfristen	Bekræftelse sendt senest to uger efter ansøgningsfristen	100 %
5. Svar til ansøgere af Forskningsmidler	At sende svar senest to uger efter beslutning er godkendt	Svar sendt to uger efter beslutningen blev godkendt	100 %
6. Forskningsnetværk	Afholdelse af minimum to møder i netværket	To møder afholdt	100 %
Øvrige resultatkrav			
7. Sygefraværspolitik	Formuleret eller ajourført en sygefraværspolitik	Sygefraværspolitik formuleret (tilslutning til ministeriets sygefraværspolitik)	100 %
8. Indkøb	Anvendelsesgrad på minimum 90 % for hver aktuel indkøbskategori	Anvendelsesgrad på minimum 90 % opnået for hver aktuel indkøbskategori	100 %
Målopfyldeelse i alt			100 %

ViFAB havde i 2009 en målopfyldeelse på 100 %, hvilket må betegnes som tilfredsstillende. Opgaverne 1 – 6 er relateret til aktiviteter, der er mere uddybende beskrevet tidligere i denne årsberetning. Opgave 7 og 8 er koncernkrav, dvs. krav, der stilles til samtlige organisationer under Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

5. ViFABs økonomi

Her redegøres der i hovedtræk for ViFABs økonomi i 2009 for ViFABs driftsbevilling (FL § 16.33.02) og for ViFABs forskningsbevilling (FL § 16.33.03, reservationsbevilling). For en mere uddybende beskrivelse henvises til ViFABs årsrapport 2009 på www.vifab.dk.

5.1 ViFABs driftsbevilling (FL § 16.33.02)

Tabel 3: ViFABs økonomiske hoved- og nøgletal (§ 16.33.02)

Resultatopgørelse (1.000 kr.)	2007	2008	2009
Ordinære driftsindtægter	-3.347	-3.444	-3.265
Heraf indtægtsført bevilling	-3.347	-3.444	-3.247
Heraf eksterne indtægter	-	-	-18
Heraf øvrige indtægter	-	-	-
Ordinære driftsomkostninger	3.614	2.770	3.146
Heraf løn	2.053	1.956	2.085
Heraf afskrivninger	316	213	223
Heraf øvrige omkostninger	970	344	588
Resultat af ordinær drift	266	-674	-119
Resultat før finansielle poster	266	-674	-169
Årets resultat	302	-632	-142
Balance			
Anlægsaktiver	1.036	859	664
Omsætningsaktiver	2.176	2.395	2.423
Egenkapital	-21	620	762
Langfristet gæld	974	761	602
Kortfristet gæld	1.937	1.662	1.547
Lånerammen	1.600	1.200	1.200
Træk på lånerammen (FF4+FF6)	974	761	602
Finansielle nøgletal			
Overskudsgrad	-9 %	18 %	4 %
Bevillingsandel	100 %	100 %	99 %
Personaleoplysninger			
Antal årsværk	4,7	3,8	3,7
Årsværkspris	437	515	564
Lønomsætningsandel	61 %	57 %	64 %
Lønsumsloft	2.500	2.400	2.400

* På TB08 og TB09 er der overført 0,4 million kroner af ViFABs låneramme til § 16.11.42 Den Centrale Videnskabetiske Komité

Regnskabet viser samlet et positivt resultat på 0,1 million kroner. De ordinære driftsudgifter var i 2009 på 3,2 millioner kroner, hvilket er 0,4 million kroner mere end i 2008. Udgifterne i 2008 var ekstraordinært lave på grund af en reduktion i årsværk på 20 % samt deraf afledte reduktioner i ViFABs tilbud og aktiviteter.

Personaleomkostningerne var i 2009 på 2,1 millioner kroner, mens de øvrige omkostninger udgør 0,6 million kroner – heraf udgør husleje knap halvdelen (43 %).

Årets positive resultat på 0,1 million kroner er primært opnået som en følge af lavere personaleudgifter og en større overførsel til driften fra reserveret bevilling end budgetteret. Disse to poster har i alt bidraget med 0,2 million kroner til resultatet.

ViFAB forventer i 2010 et negativt resultat på 0,3 million kroner primært grundet stigende personaleomkostninger i 2010 som følge af et planlagt merforbrug på 0,7 årsværk på grund af forventet orlov.⁴

ViFAB har i de sidste to år haft en positiv overskudsgrad som følge af en kraftig reduktion i antallet af årsværk i 2008 og et deraf følgende stort overskud. Da der i 2010 budgetteres med et negativt resultat forventes en negativ overskudsgrad.

Idet ViFABs aktiviteter stort set udelukkende finansieres via finansloven, er bevillingsandelen alle årene enten 100 % eller meget tæt derpå.

ViFAB har meget få medarbejdere, og flere af disse er deltidsansatte. Det betyder, at ledelsen udgør en forholdsvis stor procentdel af antal årsværk, især fra 2008, hvor antal årsværk blev reduceret med ca. 20 % med deraf følgende stigning i årsværksprisen.

Med reduktionen af antal årsværk i 2008 faldt lønomkostningsandelen fra 61 % i 2007 til 57 % i 2008, men grundet en reduktion i ViFABs ordinære driftsindtægter i 2009 udgør lønomkostningsandelen nu 64 %, dvs. mere end før reduktionen i årsværk.

---

⁴ ViFAB har kun en medarbejder ansat i hvert fagområde og har derfor ikke mulighed for at overdrage opgaver internt blandt medarbejdere i tilfælde af orlov o. lign. Grundet forventet orlov i 2010 har ViFAB ultimo 2009 ansat en ekstra medarbejder i en tidsbegrænset stilling med henblik på oplæring og overdragelse af arbejdsopgaver forud for orloven. Herudover forventes endnu en orlov i 2010 at betyde yderligere en dobbeltansættelse i en måned. Samlet forventes derfor et merforbrug på 0,7 årsværk i 2010.

5.2 ViFABs forskningsbevilling (FL § 16.33.03)

Som beskrevet i 2.2.1 uddelte ViFAB i 2009 forskningsmidler for i alt 1,6 millioner kr. i 2009 via hovedkonto 16.33.03.

Tabel 4 viser hvor mange midler, ViFAB har haft til rådighed til uddeling af forskningsmidler i 2009 og hvorledes disse midler er anvendt.

Tabel 4: Tilskud til forskning o.l. i alternativ behandling (reservationsbevilling) (mio. kr.) for FL §16.33.03

(mio.kr.)	2009							2010		
	Videreførsel, primo	Bevilling	Disponibel ramme	Regnskab (netto*)	Resultat	Videreførsel, ultimo	Hensættelser, ultimo	Videreførsel, primo	Bevilling	Disponibel ramme
§ 16.33.03	1,8	1,0	2,8	-0,7	0,3	2,1	2,7	2,1	1,0	3,1

* afgivne tilsagn inkl. tilbageførsel af ubrugte midler fra tidligere års bevillingsmodtagere

Primo 2009 havde ViFAB rådighed over i alt 2,8 million kroner, der kan anvendes til uddeling til eksterne forskningsprojekter. ViFABs bestyrelse valgte i 2009, at der skulle bevilliges i alt 1,6 millioner kroner til eksterne forskningsprojekter, hvilket er 0,6 million mere end årets bevilling.

Imidlertid blev der i 2009 tilbageført i alt 0,9 million kroner i uforbrugte midler fra tidligere års bevillingsmodtagere, og det betyder, at ViFAB ultimo 2009 har 2,1 millioner kroner til videreførelse på hovedkonto 16.33.03, jf. tabel 4.

Tabel 5 viser udviklingen i udestående tilsagn, dvs. bevilligede forskningsmidler, i 2009.

Tabel 5: Udestående tilsagn (mio. kr.)

Hovedkonto	Primo beholdning	Tilgang i året	Afgang i året	Ultimo beholdning
16.33.03	4,5	1,6	3,4	2,7

Bilag

1. Bestyrelse

ViFAB ledes af en bestyrelse på 11 medlemmer, der er beskikket af Indenrigs- og Sundhedsministeren efter indstilling fra nedennævnte organisationer og myndigheder. Bestyrelsens sammensætning ved udgangen af 2009 var:

Personligt udpeget af tidligere minister for sundhed og forebyggelse Jakob Axel Nielsen: Jens Christian Djurhuus (formand)
Birthe Skaarup

Aarhus Universitet: Bo Christensen

Landsorganisationen NaturSundhedsrådet: Søren Skogstad Nielsen

SundhedsRådet: Inge Kellermann

RAB-forum: Birte Nielsen

Den Almindelige Danske Lægeforening: Jørgen Rungby

Dansk Sygeplejeråd: Bodil Gyllembourg Lissau

Danske Patienter: Peter Kauffeldt

Sundhedsstyrelsen: Anne Mette Dons

Indenrigs- og Sundhedsministeriet: Niels Würigler Hansen

Funktionsperioden for bestyrelsesmedlemmerne er tre år.

Dagsordener til og referat fra bestyrelsens møder findes på ViFABs hjemmeside.

2. Medarbejdere

Centeret havde ved udgangen af 2009 følgende medarbejdere:

- Centerchef, cand.merc., ph.d. Helle L. Lønroth
- Sekretær, cand.ling.merc., Jannie Würtz
- Vidensformidler, cand.mag., Anette I. S. Ranneries
- Vidensformidler, cand.public., Lena O. Bjørnsen (tidsbegrænset stilling)
- AC-fuldmægtig, cand.scient.pol., Ann Bloch

Tabel 1: Personaleforhold

	2006	2007	2008	2009
Antal årsværk **	5,9	4,7	3,8	3,7
Tilgang af medarbejdere	*3	1	1	*2
Afgang af medarbejdere	*4	*1	*2	1

* heraf 1 tidsbegrænset ansættelse (ikke orlovsstilling)

** et årsværk svarer til én fuldtidsstilling

Jens Baggesens Vej
90 K, 2. Sal
DK-8200 Århus N

T 87 39 15 30
F 87 39 03 50
CVR-nr. 11-83-37-56
EAN-nr. 5798000362123
www.vifab.dk
vifab@vifab.dk

ISSN 1601-1449